

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/127
KARAR NO : 2021/207
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: Davalı Belediyenin sorumluluk alanındaki yolda meydana gelen trafik kazasında u ranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi kapsamında ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : H.Y.
Vekili : Av. M.E.
Davalı : Sandıklı Belediye Ba kanlı 1
Vekili : Av. A.G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davacının maliki oldu u ve ba ka bir ahsın sevk ve idaresindeki 03 A.... plakalı otomobilin seyir halinde iken davalı belediyenin yol çalı ması yapmasından dolayı yol çalı masında kullanılacak malzemeler yola dizilip trafi e kapatıldı ı için yolun kapalı oldu unun fark edilmeyerek Sandıklı mam Hatip Lisesi bahçe duvarına otomobilin çarpması sonucu meydana gelen maddi hasarlı trafik kazasından kaynaklı u ranıldı ı iddia edilen 32.027,27 TL bedelin olay tarihi olan 08/10/2018 tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. Sandıklı Asliye Hukuk Mahkemesi, 14/11/2019 tarihli ve E.2019/219, K.2019/471 sayılı dosyada a a ıdaki gerekçeyle davanın usulden reddine karar verdi tir:

"...dava, Sandıklı Belediye Ba kanlı ı tarafından yol çalı ması ve onarımı yapılırken kullanılacak malzemelerin yola dizilmesi ve yolun trafi e kapatılması ve buna ili kin her hangi bir i aret ve levhanın konulmamasına ba lı meydana geldi i iddia edilen trafik kazasından kaynaklı tazminat davasıdır.

Bilindi i üzere Anayasanın 125/1. fıkrası uyarınca idarenin her türlü eylem ve i lemlerine kar ı yargı yolu açıktır. 2577 Sayılı YUK 2-b bendinde ise, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan ihlal edilenler tarafından idari yargı yerinde tam yargı davası açabilece i hüküm altına alınmı tır.

Davalı idarenin sorumluluk alanında bulunan karayolu üzerindeki yapım, bakım ve onarımı sırasında alınması gerekli tedbirlerin alınmaması dier bir ifadeyle yeterli trafik ve güvenlik i aretleme yapılmaması nedeniyle do an zararın tazmini nedeniyle uyu mazlık konusu olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütüp yürütülmedi ini, hizmet kusuru veya idarenin sorumlulu unu gerektiren bir husus olup olmadı ının tespitinde idare hukuku kurallarının uygulanması gerekir.

Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan idareler, kamu hizmeti sırasında verdikleri zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi de ildirler. Kamu tüzel ki ilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında olu an zararlar, niteli i itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla hizmet kusurlarına dayalı olarak dari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun 'un 2. maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerekmektedir.

Somut olayda, tüm dosya kapsamı ve yerle ik stinaf ve Yargıtay içtihatları birlikte de erlendirildi inde; davacı vekilinin trafik kazasının meydana gelmesini, davalı Sandıklı Belediye Ba kanlı ı'nın yol çalı ması ve onarımı trafik güvenli i için hiçbir i aretleme yapmadı ı iddiasına dayandırdı ı, dolayısıyla uyu mazlı ın davalı Sandıklı Belediye Ba kanlı ı'nın hizmet kusurunun olup olmadı ı noktasında toplandı ı, bu hususu aydınlatı a kavu turma görevinin ise dare Mahkemelerinde oldu u..."

3. Karar aleyhine istinaf yoluna ba vurulmu tur.

4. Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi, 17/09/2020 tarihli ve E.2020/415, K.2020/763 sayılı dosyada vekalet ücreti yönünden "*Davacı vekilinin, istinaf ba vurusunun kabulü ile, Yerel Mahkeme kararının HMK'nın 353/(1)-b-2 maddesi uyarınca kaldırılarak, düzeltilerek yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle; HMK madde 114/1-b gere i yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle davanın usulden Reddine, ...Davalı kendini vekil ile temsil ettirdi inden karar tarihinde yürürlükte bulunan A.A.Ü.T 7/1 maddesi gere i lehine 1.700 TL vekalet ücreti takdirine"* kesin olarak karar vermi tir.

5. Davacı vekili benzer istemle idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

6. Afyonkarahisar dare Mahkemesinin, 03/12/2020 tarihli ve E.2020/735, K.2020/843 sayılı dosyada "*davanın 2577 sayılı Kanununun 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine*" dair verdi i istinaf edilmeksizin 12/01/2020 tarihinde kesinle en kararının gerekçe kısmı öyledir:

"2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; 2. maddesinde, bu kanunun trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve karayollarında uygulanaca ının, aksine bir hüküm yoksa karayolu dı ndaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve e ya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu ta it trafi i için faydalanılan yerler ile eri me kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun ba lantısını sa layan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da bu kanun hükümlerinin uygulanaca ının öngörüldü ü; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu oldu u yolların trafik düzeni ve güvenli i sa layacak durumda bulundurma nın, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ı klı i aretleri, i aret levhaları koymak ve yer i aretleme leri yapmanın Belediye trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında oldu u belirtilmi tir.

Öte yandan 19.01.2011 günlü 27820 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanunun 14. maddesi ile de i ik 2918 sayılı Kanunun 'Görevli ve Yetkili Mahkeme' ba lıklı 110/1. maddesinde, " leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür" hükmü; 6099 sayılı Kanunun 15. maddesi ile 2918 sayılı Kanuna eklenen Geçici 21. Maddede ise "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz" hükmü yer almı tır.

Dosyanın incelenmesinden, davacının maliki oldu u ve B.A.'ın sevk ve idaresindeki 03 A... plakalı otomobil ile Afyonkarahisar ili Sandıklı ilçesi stasyon Caddesinden Hastane istikametine seyir halinde iken Miralay Re at Bey Sokak civarına gelindi i esnada davalı belediyenin stasyon Caddesinin bir bölümünde yol çalı ması yapmasından dolayı Hastane istikameti yolu trafi e kapatıldı ı için yolun kapalı oldu unun fark edilmeyerek Sandıklı mam Hatip Lisesi bahçe duvarına otomobilin çarpması sonucu meydana gelen maddi hasarlı trafik kazasından kaynaklı u ranıldı ı iddia edilen ve Sandıklı Sulh Hukuk Mahkemesinin 2018/3 D. sayılı dosyasında tespiti yapılan 28.025,00 TL hasar bedeli, 1.507,67 TL de er kaybı, 1.700,00 TL tamir süresince kullanılmamadan kaynaklı zarar ve 794,60 TL tespit için yargılama gideri olmak üzere toplam 32.027,27 TL maddi zararın davalı idarenin hizmet kusuru bulundu undan bahisle olay tarihi olan 08.10.2018 tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldı ı anla lmaktadır.

Olayda, 2918 sayılı Kanunun 19.01.2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi uyarınca bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalı ma usulleri kapsadı ı görüldü ünden trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan i bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır."

7. Olu an görev uyu mazlı mın çözümü için dava dosyaları davacı vekilinin talebi üzerine Afyonkarahisar dare Mahkemesinin 17/02/2021 tarih, E.2020/735 sayılı üst yazısıyla Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmi tir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

8. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; "Kapsam" ba lıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanaca ı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ı klı i aretleri, i aret levhaları koymak ve yer i aretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında oldu u belirtilmi tir.

9. Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesinde " leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i

zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülr. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilce i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir”; Geçici 21. maddesinde de “Bu Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz” denilmi tir.

10. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında “ Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.” denilmektedir.

B. Yargı Kararları

11. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararında u gerekçe ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tir. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı in çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı in çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir...”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

12. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yöntemine uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

14. Dava, davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kaza nedeniyle olu tu u ileri sürülen zararın, olayda kusurlu oldu u gerekçesiyle idareden tazmini istemiyle açılmış tır.

15. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadı ma dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmi bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, ba ta Uyu mazlık Mahkemesi olmak üzere di er yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

16. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmış tır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesinin 17/09/2020 tarihli ve E.2020/415, K.2020/763 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesinin 17/09/2020 tarihli ve E.2020/415, K.2020/763 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde Üye Ahmet ARSLAN'ın KAR I OYU ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR ÖY

darenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlamak üzere yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletmenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması kararı kapsamında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğunun kararına katılmıyorum. 05/04/2021

Üye
Ahmet ARSLAN